

**UCHWAŁA NR LXIII/351/2024
RADY GMINY GRABOWIEC**

z dnia 29 lutego 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej na terenie gminy Grabowiec na lata 2024 – 2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j.: Dz. U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.), oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j.: Dz. U z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.) – Rada Gminy Grabowiec uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie gminy Grabowiec na lata 2024 – 2027, którego treść stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

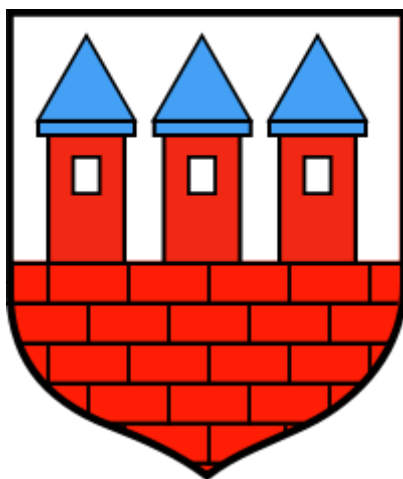
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grabowiec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Elżbieta Czata

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie gminy Grabowiec na lata 2024 – 2027

Gmina Grabowiec

*Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027*

Spis treści

Rozdział I	3
1. Wprowadzenie	3
2. Podstawy prawne	3
3. Zjawisko przemocy domowej – podstawy teoretyczne	7
4. Analiza problemu przemocy domowej na terenie Gminy Grabowiec.	12
5. Zasoby instytucjonalne i realizatorzy Programu	16
6. Założenia Programu	17
7. Przewidywane efekty realizacji Programu	18
8. Adresaci Programu	18
9. Miejsce i czas realizacji Programu	18
Rozdział II	19
1. Cele i zadania Programu	19
Rozdział III	22
1. Źródła finansowania Programu	22
2. Sprawozdawczość i monitorowanie Programu	22
3. Ewaluacja Programu	22

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027

Rozdział I

1. Wprowadzenie

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Grabowcu na lata 2024 – 2027, zwanego dalej Programem, jest przeciwdziałanie przemocy domowej, ochrona osób doznających przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

Program określa szczegółowe zadania do realizacji, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej, doskonalenie kadr zajmujących się diagnozowaniem i pomocą osobom dotkniętym tym problemem oraz edukację mieszkańców Gminy Grabowiec w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Opracowanie Programu poprzedzone zostało analizą zjawiska przemocy domowej przygotowaną na podstawie danych: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowcu, Komendy Miejskiej Policji w Zamościu, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grabowcu oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Grabowcu.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w środowisku wychowawczym, w szkole, czy w Internecie ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Grabowcu na lata 2024 – 2027 ma charakter długofalowy i jest kontynuacją działań realizowanych przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz pozostałe jednostki realizujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy.

2. Podstawy prawne

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej w art. 6 ust. 2 pkt 1 nakłada na samorząd gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Na potrzebę dostosowania celów i terminologii Programu do nowych realiów prawno-społecznych panujących w 2023 r. złożyły się dwa aspekty:

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027**

1) nowelizacje aktów prawnych zmieniające w bardzo rozległy sposób regulacje krajowego systemu przeciwdziałania przemocy, które wprowadzono na podstawie w szczególności:

- Ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 289);
- Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535);
- Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 2809).

2) przyjęcie w ślad za ww. nowelizacjami nowego Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030, a co za tym idzie pojawiła się konieczność zapewnienia spójności niniejszego Gminnego Programu z nowym Programem Rządowym.

Wskazana wyżej Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw weszła w życie w zasadniczej swojej części 22 czerwca 2023 r. Od tego dnia ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nosi nową nazwę: „o przeciwdziałaniu przemocy domowej”, a w ślad za tym wprowadzono do polskiego porządku prawnego definicję legalną zjawiska „przemocy domowej”, która zastąpiła dotychczasowe pojęcie „przemocy w rodzinie”.

Przez **przemoc domową** rozumie się w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej: *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- *narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia*
- *naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną*
- *powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę*
- *ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej*
- *istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.*

Natomiast w myśl nowej definicji **osoba doznająca przemocy domowej** (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) to:

- *małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,*

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027**

- *wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,*
- *rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,*
- *osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,*
- *osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,*
- *osoby wspólnie zamieszkujący i gospodarujący oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,*
- *osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,*
- *małoletni*
 - *wobec których jest stosowana przemoc domowa*

Przez **osobę doznającą przemocy domowej** należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej (art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Osoba stosująca przemoc domową (art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec ww. osób doznających przemocy.

Świadek przemocy domowej (art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249, z 2023 r. poz. 289, 535, 1606).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1426, 1429),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939),

***Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027***

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 571),
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 171),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2809),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 17),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1375),
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1550),
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1304).

Jedną ze zmian prawnych znaczących z punktu widzenia celów niniejszego Programu jest ta, wprowadzona przez Ustawę z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606), która wejdzie w życie – w zasadniczej części – 15 lutego 2024 r.

W myśl tej nowelizacji w art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej dodano punkt 4a i 4b oraz ust. 8, co oznacza **zmiany w procedurze zapewnianiu dziecku ochrony przed przemocą domową przez pracownika socjalnego**. Przed podjęciem decyzji o interwencji na podstawie art. 12a pracownik socjalny w uzgodnieniu z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką dokona oceny ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka w kwestionariuszu szacowania ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka.

W przypadku zapewnienia dziecku ochrony dziecko udziela się wsparcia psychologa. Wzór przedmiotowego kwestionariusza wprowadzi w drodze rozporządzenia minister wł. ds. zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem ds. zdrowia i ministrem wł. do spraw wewnętrznych.

Kolejnym ważnym krokiem w przeciwdziałaniu przemocy domowej jest Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030. Rząd chce zwiększyć skuteczność pomocy i wsparcia osobom zagrożonym oraz doznającym przemocy domowej. Do najważniejszych rozwiązań Programu należą m.in.: podniesienie świadomości społecznej związanej z przeciwdziałaniem przemocy domowej; rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej; podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej;

***Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027***

zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej dla osób, które doświadczają przemocy domowej; zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób, które zajmują się świadczeniem usług dla osób zagrożonych i doznających przemocy domowej.

Zaproponowane działania w niniejszym Programie są zgodne z działaniami zawartymi w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030.

3. Zjawisko przemocy domowej – podstawy teoretyczne

W literaturze przedmiotu wyróżnia się kilka rodzajów przemocy:

- 1) Przemoc fizyczna – to forma agresji łącząca się naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie osobie doznającej przemocy bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia. Przejawia się poprzez: szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.
- 2) Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne. Przejawia się poprzez: wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytykę, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.
- 3) Przemoc seksualna – to zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, a także kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy ta osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przejawia się poprzez: gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytykę zachowań seksualnych, itp.
- 4) Przemoc ekonomiczna – to celowe niszczenie czyjejś własności, pozbawianie środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Przejawia się poprzez: okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych

***Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027***

potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.

- 5) Zaniedbanie – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci. Przejawia się poprzez: nie dawanie (dziecku) środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka¹.
- 6) Cyberprzemoc – to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Przejawia się poprzez: agresję słowną, np. wyzywanie na czatach internetowych, umieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby; upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów, zamieszczanie przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych, włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników, szantażowanie, ujawnianie sekretów, wykluczanie z grona „znajomych” w Internecie, celowe ignorowanie czyjejś działalności w sieci².

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna – jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby doznającej przemocy domowej,
- siły są nierówne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doznająca przemocy jest słabsza, a osoba stosująca przemoc jest silniejsza,
- narusza prawa i dobra osobiste – osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),
- powoduje cierpienie i ból – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że osoba doznająca przemocy ma mniejszą zdolność do samoobrony³⁶.

Przemoc postrzegamy z różnych perspektyw: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Każda z nich w inny sposób definiuje zjawisko przemocy i określa działania jakie

¹ <https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/8-rodzaj-przemocy>

² A. Borkowska, *Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie*, NASK Akademia, s. 8.

³ www.niebieskalinia.pl

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027**

należy podjąć, aby jej przeciwdziałać.

Przemoc z perspektywy prawnej związana jest z łamaniem obowiązujących norm prawnych, których konsekwencją jest uruchomienie procedur i ponoszenie odpowiedzialności karnej przez osobę stosującą przemoc. Przemoc domowa w ujęciu psychologicznym powoduje cierpienie i bezradność osób jej doświadczających. Zwraca się tu uwagę głównie na relacje między stronami przemocy, a także na przyczyny stosowania przemocy tkwiące w psychice osoby stosującej przemoc (np. traumatyczne doświadczenia z dzieciństwa) oraz proces wchodzenia w rolę osoby doznającej przemocy domowej.

Perspektywa społeczna nakazuje spojrzenie na przemoc domową przez wzgląd na normy społeczne, przekonania i panujące stereotypy, które usprawiedliwiają przemoc oraz postawy i obyczaje społeczne, które sprzyjają tolerowaniu patologicznych zachowań.

Przemoc w ujęciu moralnym odwołuje się do wartości etycznych i traktuje przemoc domową jako zło moralne, wymagające jednoznacznego potępienia⁴.

4. Zjawisko przemocy domowej według badań ankietowych – 2024 rok

W badaniu wzięło udział 49 dorosłych mieszkańców gminy Grabowiec.

- respondenci otrzymali propozycje sześciu stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie. Stwierdzenie „Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa” spotkało się ze stanowczą dezaprobatą – łącznie 78% mieszkańców nie zgodziło się z takim stwierdzeniem. Łącznie 96% badanych zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości. 78% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem. Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 92% respondentów. Respondenci nie zgadzają się również ze stwierdzeniem, że łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową – 86,5%. Według respondentów bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców – łącznie 84%;
- 16% badanych wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej oraz 33% nie jest pewna, lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi;
- zjawisko przemocy domowej, w zamieszkiwanej przez respondentów miejscowości, jest rzadkie oraz bardzo rzadkie w opinii 75% z nich. 25% odpowiedzi wskazuje, że jest ono raczej bardzo częste;

⁴ K. Michalska, D. Jaszczak-Kuźmińska, *Zespoły interdyscyplinarne: Procedura „Niebieskie Karty”*, Warszawa 2012

***Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027***

- wśród badanej grupy osób 24% doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny, a 17% z nich poprosiło o pomoc psychologa, rodzinę;
- w dalszej kolejności kwestionariusza badani zostali zapytani o rodzaj doświadczanej przemocy. Wśród odpowiedzi najczęściej pojawiała się przemoc psychiczna (83%), następnie przemoc fizyczna (50%), ekonomiczna (25%), seksualna (8%).
- 25% ankietowanych deklaruje, że to był jednorazowy incydent, który się już nie powtórzył, według 58% badanych doświadczających przemocy przyznała, że doznawali jej wielokrotnie w przeszłości, ale teraz już się nie powtórzy oraz według 17% to działo się to wielokrotnie w przeszłości i są obawy, że się to pojawi;
- w dalszej części ankiety badane były przekonania mieszkańców Gminy Grabowiec dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity. Łącznie 92% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. Łącznie 86% badanych mieszkańców Gminy uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. 94% zgadza się ze stwierdzeniem, że osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna. Odpowiedzi „Zdecydowanie nieprawdziwe” i „Raczej nieprawdziwe” określają, że funkcjonujące wśród badanych przekonania na temat przemocy są budujące:
 - „Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” (100%);
 - „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele „ofiary”(98%);
 - „Gdyby „ofiara” naprawdę cierpiała, odeszłaby od „sprawcy” (86%);
 - „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” (90%);
 - „Nie ma czegoś takiego, jak gwałt w małżeństwie” (82%).
- zdaniem mieszkańców Gminy Grabowiec przyczyn agresji wobec członków rodziny należy poszukiwać kolejno w: nieumiejętności radzenia sobie z problemami (80%), stresie (51%), złej sytuacji materialnej (29%), chorobie psychicznej (33%), braku pracy rodziców (22%), oraz odmiennym zdaniu członków rodziny (22%), a także braku posłuszeństwa dzieci (20%);
- 38% respondentów odpowiedziało, że (bardzo często lub czasami) zdarza się niepodejmowanie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia. Przeważająca większość respondentów (łącznie 86%) odpowiadała też, że bardzo często lub czasami zdarza się wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą. Na umarzanie spraw przez prokuraturę wskazało 57% badanych;
- jeżeli chodzi o przeciwdziałanie przemocy domowej, to mieszkańcy wskazywali, że najskuteczniejszymi działaniami są: zaostrzenie kar dla „sprawców” przemocy (67%), edukacja społeczeństwa (55%), poprawa sytuacji materialnej rodzin (18%), zwiększenie niezależności finansowej kobiet (25%);

*Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027*

Dzieci i młodzież:

- uczniowie w przeważającej części czują się w swojej klasie dobrze, lub raczej dobrze: 72%. Nie należy jednak bagatelizować faktu, że 28% uczniów przeciwne określa swoje odczucia;
- większość uczniów Gminy Grabowiec deklaruje bardzo dobre lub raczej dobre relacje z rodzicami/opiekunami: łącznie 81%;
- łącznie 68% uczniów Gminy Grabowiec chciałoby podzielić się swoimi wątpliwościami w kwestii przeżywanego problemu z rodzicami;
- 73% uczniów określa swoje relacje z nauczycielami jako bardzo dobre lub raczej dobre;
- 27% uczniów potwierdza, iż zna osoby, które doświadczają przemocy domowej, 32% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak;
- 71% uczniów nie doświadczyło przemocy domowej. 90% czuje się bezpiecznie w swoim domu;
- w kwestii rodzaju przemocy doświadczanej przez uczniów w swoich domach najczęściej wskazywali na przemoc psychiczną (18%), fizyczną (13%), ekonomiczną (6%), zaniedbanie (4%) oraz seksualną (5%);
- badani uczniowie Gminy Grabowiec częściej doświadczają w szkole przemocy psychicznej (56%) niż fizycznej (36%);
- większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie łącznie 62%;
- 39% wskazuje na występowanie codzienne wyśmiewania kogoś, przezywania; 60% wskazuje na codzienne obgadywanie za plecami; 38% na codzienne unikanie, ignorowanie, wykluczanie z grupy; 23% na codzienne grożenie komuś, szantażowanie; 34% na codzienne kopanie, bicie; 11% na codzienne zabieranie pieniędzy lub rzeczy; 17% na codzienny wandalizm, niszczenie rzeczy uczniów lub rzeczy należących do szkoły; według 67% badanych powyższych rzeczy częściej dopuszczają się chłopcy;
- 32% uczniów przyznało, że niezupełnie czują się w swojej szkole bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją;
- w szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” uczniów – przyznaje to 27% uczniów, 54% tego nie wie;
- 21% deklaruje, że nigdy nie zdarzyło się, aby zostali kopnięci, przewzani, czy żeby ktoś ich uderzył w szkole. Przeciwnego zdania jest 79% ankietowanych (23% wskazuje na codzienne takie sytuacje, 12% wskazuje na kilka razy w tygodniu, 20% kilka razy w miesiącu oraz 24% kilka razy w roku);
- do aktów przemocy w szkole dochodzi zdecydowanie najczęściej w trakcie przerw (61%), po lekcjach (17%), podczas lekcji (17%) oraz przed lekcjami (2%);

***Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027***

- uczniów zapytano również o to, jakie są powody tego, że ich rówieśnicy zachowują się agresywnie. 49% uczniów uważa, że rówieśnicy są źle wychowani przez rodziców oraz 49% uważa, że nie ponoszą żadnych konsekwencji. 48% uczniów uważa, że rówieśnicy lubią poniżać innych oraz według 37% chcą mieć respekt, a także 29% uważa, że nie wiedzą, że mogą sprawić komuś przykrość.
- 60% uczniów ma w szkole bliską osobę, której może się zwierzyć, jeśli będzie miało przykre doświadczenia;
- poniżej prezentowane są odpowiedzi uczniów na temat reakcji ich rówieśników na sytuację, kiedy staliby się oni świadkami bójki na szkolnym korytarzu. Niepokojące jest, że 55% ankietowanych zadeklarowało przyglądanie się bójce, dopingowanie i nagrywanie zdarzenia telefonem, a 15% udawałaby, że nie widzi;
- młodzi ankietowani zostali zapytani także o to, czy w przypadku doświadczania przemocy, komuś by o tym powiedzieli. 28% na pierwszym miejscu wskazało na przyjaciela, 22% na wychowawcę, następnie 20% na rodziców/opiekunów oraz 17% nie powiedziałyby nikomu;
- 54% uczniów uważa, że problem przemocy w szkole można rozwiązać poprzez sprawiedliwe karanie winnych oraz 44% uważa, że powinno się wyrzucać ze szkoły agresywnych uczniów. 34% uczniów twierdzi, że można byłoby to rozwiązać poprzez spotkania z psychologiem lub pedagogiem oraz 34% badanych wskazuje na realizowanie zajęć sportowych, podczas których uczniowie mogliby rozładować emocje.
- łącznie 26% uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Uczniowie otrzymywali wiadomości z obelgami (45%) oraz zdarzało się, że udostępniano ich korespondencję osobom trzecim (54%).

5. Analiza problemu przemocy domowej na terenie Gminy Grabowiec.

Diagnozę środowiska lokalnego Gminy Grabowiec sporządzono w oparciu o informacje uzyskane z różnych służb działających na terenie gminy. Jednym ze sposobów pozyskiwania wiedzy o skali problemu jest analiza statystyk podejmowanych działań przez poszczególne służby publiczne w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz osób doznających przemocy domowej. Współpraca poszczególnych służb i ich wiedza na temat skali zjawiska przemocy domowej jest konieczna, aby podejmować skuteczne działania profilaktyczne, a także chroniące osoby doznające przemocy domowej przed jej doświadczaniem. Kierując się powyższym, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Grabowcu, zwany dalej Zespołem Interdyscyplinarnym, przygotował analizę wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2020-2023 oraz zebrał dane statystyczne dotyczące

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027**

przemocy domowej na terenie gminy Grabowiec.

Jak wskazują zebrane statystyki liczba ujawnianych przypadków przemocy domowej z roku na rok wzrasta, z wyjątkiem 2022 roku. W latach 2020-2023 uruchomionych zostało łącznie 20 procedur „Niebieskie Karty”. Sposób reagowania i interweniowania na zgłaszane przypadki przemocy domowej pokazuje, iż stopniowo wzrasta świadomość społeczna co do problemu przemocy domowej, a działania różnych służb pomocowych w przypadkach powzięcia informacji o podejrzeniu stosowania przemocy domowej stają się coraz bardziej usystematyzowane.

Tabela 1: Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w okresie sprawozdawczym.

Lata	Liczba procedur
2020	6
2021	5
2022	2
2023	7
ŁĄCZNIE	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego.

Ze statystyk Punkt Konsultacyjno-Informacyjnego Przeciw Przemocy Domowej wynika, że w okresie sprawozdawczym 2021 – 2023 liczba rodzin korzystająca z pomocy Punktu wynosi 52 rodziny, jeśli chodzi o rodziny z problemem alkoholowym jest to 41 rodzin.

Tabela 2: Liczba korzystających z Punkt Konsultacyjno-Informacyjnego Przeciw Przemocy Domowej okresie 2021-2023.

Lata	Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu	Rodziny z problemem alkoholowym
2021	16	12

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027**

2022	20	15
2023	16	14

Źródło: Opracowanie własne Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowcu.

W celu realizacji procedury Niebieskiej Karty powoływano grupy robocze (od 2023 roku są to grupy diagnostyczno-pomocowe) do bezpośredniej pracy z osobami i rodzinami uwikłanymi w przemoc. Grupa robocza powołana przez Zespół Interdyscyplinarny miała na celu budowanie i realizację strategii postępowania dla konkretnej rodziny dotkniętej przemocą.

W latach 2021 – 2023 Zespół Interdyscyplinarny przeprowadzał diagnozowanie problemu przemocy domowej, podejmował działania w środowisku zagrożonym przemocą domową, mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku. Prowadzone były interwencje w środowisku dotkniętym przemocą, a także rozpowszechniane były informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym. Były podejmowane działania w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez szereg służb. Celem tych działań jest powstrzymanie przemocy domowej oraz wsparcie osób doznających przemocy domowej między innymi poprzez zapewnienie opieki i pomocy w formie schronienia, możliwości konsultacji ze specjalistami czy uczestnictwo w grupach wsparcia.

Z doświadczeń Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że przemoc domowa nierzadko związana jest z uzależnieniem, szczególnie od alkoholu. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych bierze czynny udział w rozwiązywaniu złożonego problemu jakim jest uzależnienie od alkoholu i związana z nim przemoc domowa.

Działania na rzecz rodzin w których dochodzi do przemocy podejmowane są przez szereg służb i instytucji. Specyfika i złożoność omawianej problematyki wymagają współpracy różnych podmiotów. Łączenie wiedzy, kompetencji i możliwości stwarza szansę na efektywne oddziaływanie na rzecz osób, rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą domową.

Opracowana analiza problemu przemocy domowej, a także potrzeby i oczekiwania osób działających w tym obszarze na terenie Gminy Grabowiec pozwalają na sformułowanie mocnych i słabych stron systemu przeciwdziałania przemocy domowej, a także jego szans i możliwych zagrożeń.

Mocne strony:

***Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027***

- organizowanie kampanii społecznych (krajowych, wojewódzkich i gminnych) oraz akcji informacyjnych i profilaktycznych;
- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Grabowcu;
- współpraca służb zajmujących się profilaktyką i wsparciem osób, rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą;
- badani uczniowie w przeważającej części czują się w swojej klasie dobrze, lub raczej dobrze: 72%;
- większość badanych uczniów czuje się w szkole bezpiecznie – łącznie 62%.

Słabe strony:

- niepełna diagnoza dotycząca zjawiska przemocy domowej;
- problem uzależnień członków rodzin, w szczególności uzależnienia od alkoholu;
- bezradność i bierność osób i rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych;
- niska aktywność organizacji pozarządowych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej;
- 16% dorosłych badanych wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej oraz 33% nie jest pewna, lecz ma podejrzenia, że do tego dochodzi;
- 27% ankietowanych uczniów potwierdza, iż zna osoby, które doświadczają przemocy domowej, 32% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak;
- brak zaufania młodych ludzi do osób dorosłych, instytucji pomocowych (młodzi ankietowani zostali zapytani także o to, czy w przypadku doświadczania przemocy, komuś by o tym powiedzieli. 28% na pierwszym miejscu wskazało na przyjaciela, 22% na wychowawcę, następnie 20% na rodziców/opiekunów oraz **17% nie powiedziałaby nikomu**);
- 29% badanych uczniów deklaruje, że w swoim domu doświadczyło przemocy domowej;
- 79% ankietowanych deklaruje, że zdarzyło się, aby zostali kopnięci, przewzani, czy żeby ktoś ich uderzył w szkole;
- 26% badanych uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Uczniowie otrzymywali wiadomości z obelgami (45%) oraz zdarzało się, że udostępniano ich korespondencję osobom trzecim (54%).
-

Szanse:

***Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027***

- zmiany prawne pozwalające na tworzenie spójnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej;
- systematycznie podnosząca wiedzę i doskonaląca swoje umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny,
- edukacja społeczna.

Zagrożenia:

- funkcjonujące w społeczeństwie stereotypy dotyczące zjawiska przemocy domowej;
- negatywne wzorce zachowań społecznych;
- poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc.

6. Zasoby instytucjonalne i realizatorzy Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Grabowcu na lata 2024 – 2027 będzie realizowany w oparciu o sieć instytucji zajmujących się bezpośrednio i pośrednio przeciwdziałaniem przemocy domowej na terenie Gminy Grabowiec.

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowcu,
- 2) Komenda Miejska Policji w Zamościu,
- 3) Posterunek Policji w Miączynie,
- 4) Prokuratura Rejonowa w Zamościu,
- 5) Prokuratura Okręgowa w Zamościu,
- 6) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu,
- 7) Sąd Rejonowy w Hrubieszowie,
- 8) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grabowcu,
- 9) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia w Grabowcu,
- 10) Organizacje pozarządowe i kościelne,
- 11) Zespół Interdyscyplinarny ds. Rozwiązywania Problemów Przemocy Domowej w Grabowcu,
- 12) Zespół Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu,
- 13) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zwierzyńcu.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027

7. Założenia Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Grabowcu na lata 2024 – 2027 jest dokumentem opracowanym na podstawie wytycznych Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030.

Głównym założeniem jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy domowej, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc domową, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko rozumianą edukację społeczności lokalnej.

Podstawą działań systemowych są następujące założenia:

- przemoc domowa jest przestępstwem ściganym z urzędu,
- najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy domowej i zatrzymanie przemocy (bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna),
- za przemoc zawsze odpowiedzialna jest osoba stosująca przemoc,
- zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach ofiary przemocy, bowiem wynikają one z doznanych urazów i są konsekwencją bycia ofiarą przemocy domowej.

Z uwagi na fakt, że przemoc domowa jest zjawiskiem skomplikowanym i trudnym zarówno dla osób jej doświadczających jak i osób pomagających, konieczna jest interdyscyplinarność i kompleksowość oddziaływań służb poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność i kompleksowość są podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Efektywność Programu zapewni długofalowy system edukacji skierowany zarówno do grup zawodowych udzielających wsparcia, podejmujących interwencje i mających kontakt z osobami doświadczającymi przemocy jak również edukacja społeczna, mająca na celu obalanie mitów i stereotypów, a tym samym zmianę obyczajów i postaw sprzyjających i usprawiedliwiających przemoc domową.

Wzrost świadomości społecznej przyczyni się do zapobiegania przemocy, umożliwi szybsze reagowanie, a także spowoduje, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie podniesie skuteczność zapobiegania zjawisku przemocy domowej oraz złagodzi jego następstwa.

8. Przewidywane efekty realizacji Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających

Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027

Realizacja Programu przyczyni się do:

- 1) wzrostu świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy domowej;
- 2) zwiększenia dostępności skuteczności pomocy skierowanej do osób doświadczających przemocy domowej;
- 3) powstrzymania sprawców przemocy domowej przed dalszym jej stosowaniem;
- 4) wzrostu kompetencji kadr zaangażowanych w pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej;
- 5) usprawnienia współpracy między instytucjami zajmującymi się udzielaniem pomocy osobom i rodzinom, w których występuje przemoc;
- 6) usprawnienia przepływu informacji i diagnozowania zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Grabowiec.

9. Adresaci Programu

Program skierowany jest do:

- 1) społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową;
- 2) osób dotkniętych przemocą domową;
- 3) osób stosujących przemoc domową;
- 4) świadków przemocy domowej;
- 5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

10. Miejsce i czas realizacji Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej realizowany będzie na terenie Gminy Grabowiec w latach 2024 – 2027.

1. Cele i zadania Programu

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Grabowiec.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie intensywności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową;
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową;
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

CEL GŁÓWNY:

**Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska
w Gminie Grabowiec.**

Kierunki działań	Wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
<u>Cele szczegółowy nr 1</u>			
Zwiększenie intensywności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej			
• diagnoza problemu przemocy domowej na terenie Gminy Grabowiec; • podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Grabowiec w zakresie instytucji udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej, cyberprzemocy; • podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Grabowiec w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej, cyberprzemocy; • monitorowanie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Grabowiec; • realizacja projektów z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób jej doświadczających;	• liczba spotkań, konferencji, debat organizowanych dla mieszkańców gminy, instytucji i organizacji wspomagających osoby, rodziny; • liczba zrealizowanych projektów obejmujących działania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy domowej; • liczba instytucji prowadzących zajęcia wychowawczo-profilaktyczne z dziećmi i młodzieżą; • liczba uczestników zajęć wychowawczo-profilaktycznych dla dzieci i młodzieży;	• Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; • Gminny Zespół Interdyscyplinarny; • Zespół Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu; • Organizacje pozarządowe i kościelne.	2024 – 2027

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027**

• realizacja zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej; cyberprzemocy oraz przemocy rówieśniczej; • edukowanie dzieci i młodzieży w zakresie promowania programów w środkach masowego przekazu pozbawionych treści przemocowych (telewizja, Internet, gry komputerowe, prasa); • promowanie wśród dzieci i młodzieży różnorodnych form spędzania czasu wolnego z pominięciem zachowań agresywnych; • promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy, informowanie o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci; • upowszechnianie i dystrybucja materiałów informacyjnych w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy, przyczyn i skutków przemocy domowej; cyberprzemocy; • organizacja lokalnej kampanii społecznej, np. plakaty, spotkania z sołtysami, radnymi, ulotki, broszury, artykuły w prasie lokalnej itp.; • włączanie się w ogólnopolskie kampanie społeczne, np. Biała wstążka, Tydzień pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, itp.; • prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczo-wychowawczych kompetencji rodziców, zwłaszcza w rodzinach zagrożonych przemocą; • podejmowanie działań mających na celu uwrażliwienie mieszkańców gminy na problem	• liczba osób zajmujących się działalnością z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy domowej, które podniosły swoje kwalifikacje i kompetencje zawodowe; • liczba osób zajmujących się działalnością w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy domowej, które uczestniczyły w szkoleniach, kursach, konferencjach, itp.; • liczba opracowanych materiałów informacyjnych w zakresie możliwości i form uzyskania wsparcia, przyczynach i skutkach przemocy domowej; • liczba upowszechnianych materiałów informacyjnych, już dostępnych, np. karta informacyjna dla osoby stosującej przemoc domową, dla osoby dotkniętej przemocą domową (Min. Sprawiedliwości, Niebieska Linia); • liczba informacji przekazanych na strony internetowe; • liczba lokalnych kampanii społecznych.		
---	---	--	--

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027**

- przemocy domowej; - współpraca z placówkami służby zdrowia w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej; - udział w szkoleniach członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.			
---	--	--	--

Cel szczegółowy nr 2

Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową

Kierunki działań	Wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
- koordynowanie i doskonalenie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą domową; - zwiększenie poziomu wiedzy mieszkańców gminy na temat podmiotów świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej oraz form udzielanej pomocy; - zapewnienie pomocy i wsparcia, a także w miarę potrzeby bezpiecznego schronienia w całodobowej placówce osobom dotkniętym przemocą domową; - uruchomienie grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej; - funkcjonowanie i rozwój Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, prowadzenie przez Zespół skoordynowanych i zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej; - prowadzenie działań terapeutycznych dla osób doświadczających przemocy; - zwiększenie dostępności do informacji w zakresie możliwości i form pomocy	- liczba posiedzeń Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego; - średnia liczba osób uczestniczących w posiedzeniach ZI; - liczba osób objętych pomocą ZI; - liczba rodzin objętych pomocą ZI; - liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych; - liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych; - średnia liczba osób uczestniczących w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych; - liczba osób objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych; - liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych; - liczba sporządzonych formularzy NK cz. A z podziałem na poszczególne podmioty; - liczba sporządzonych formularzy NK	- Gminny Zespół Interdyscyplinarny; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - Komenda Miejska Policji w Zamościu / Komisariat Policji w Miączynie; - placówki oświatowe; - organizacje pozarządowe i instytucje kościelne; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu; - Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zwierzyńcu.	2024 – 2027

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027**

psychologicznej, medycznej, socjalnej, zawodowej, rodzinnej i prawnej; • propagowanie dostępności telefonów zaufania oraz telefonów interwencyjnych i informacyjnych dla osób doświadczających przemocy domowej (m.in. „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”); • współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu oraz Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Zwierzyńcu w ramach kierowania osób doświadczających przemocy do Ośrodka, Domu Samotnej Matki, ośrodka wsparcia dla osób dotkniętych przemocą, osób doznających przemocy, itp.; • sporządzanie wniosków do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny; • monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy; • dokumentowanie działań podejmowanych wobec osób, rodzin, w których dochodzi do przemocy.	cz. C; • liczba rodzin objętych procedurą NK; • liczba osób korzystających z pomocy w całodobowych placówkach pomocowych dla osób doświadczających przemocy; • liczba zakończonych procedur NK z uwagi na ustanie przemocy; • liczba zakończonych procedur NK z uwagi na brak zasadności podejmowania działań; • liczba ulotek, plakatów, materiałów informacyjnych dot. przeciwdziałania przemocy, podmiotów świadczących pomoc osobom doznającym przemocy.		
---	---	--	--

*Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027*

Cel szczegółowy 3

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową

Kierunki działań	Wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
• podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” wobec osób stosujących przemoc; • działania w zakresie uniemożliwienia osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazu kontaktowania się i zbliżania do osoby pokrzywdzonej; • udzielanie informacji oraz kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w Programach Korekcyjno-Edukacyjnym oraz Programu Psychologiczno-Terapeutycznym realizowanym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu oraz inne podmioty; • zobowiązanie do konsultacji, podjęcia terapii, leczenia, itp. w placówkach udzielających specjalistycznej pomocy; • sporządzanie wniosków do GKRPA o leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu, stosujących przemoc domową; • sporządzanie wniosków do Sądu Rejonowego – Wydział Cywilny dot. zobowiązania osób stosujących przemoc domową do opuszczenia mieszkania wspólnie zajmowanego z pokrzywdzonymi;	• liczba sporządzonych formularzy NK cz. D; • liczba osób stosujących przemoc skierowanych do programu korekcyjno-edukacyjnego oraz programu terapeutyczno-psychologicznego; • liczba osób stosujących przemoc domową uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych; terapeutyczno-psychologicznych; • liczba wniosków do GKRPA o podjęcie stosownych działań w zakresie leczenia odwykowego; • liczba zawiadomień do Prokuratury bądź do Sądu o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej.	• Gminny Zespół Interdyscyplinarny; • Grupy diagnostyczno-pomocowe; • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; • Zespół Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu; • Organizacje pozarządowe i kościelne; • Komenda Miejska Policji / dzielnicowi • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu • Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zwierzyńcu • Sąd Rejonowy; • Prokuratura Rejonowa; • placówki służby zdrowia	2024 – 2027

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2024 – 2027**

• sporządzanie zawiadomień do Prokuratury Rejonowej podejrzeniu popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy domowej; • monitorowanie sytuacji osób stosujących przemoc domową, kontrola nałożonych zobowiązań.			
<u>Cel szczegółowy nr 4</u> Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług			
Kierunki działań	Wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
• zapewnienie możliwości udziału w różnych formach doskonalenia zawodowego (wewnętrznego i zewnętrznego), których celem jest podnoszenie kwalifikacji oraz doskonalenie umiejętności osób pracujących bezpośrednio z osobami stosującymi przemoc, jak i doświadczającymi przemocy; • zapewnienie możliwości podnoszenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie rozpoznawania wczesnych symptomów występowania zjawiska przemocy domowej; • zapewnienie poradnictwa i wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową w formie superwizji bądź grupy wsparcia; • zaopatrywanie się w wydawnictwa i literaturę fachową dot. przeciwdziałania przemocy domowej, konferencjach, itp.	• liczba zrealizowanych szkoleń dla osób pracujących z osobami doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc domową; • liczba osób uczestniczących w szkoleniach, kursach, warsztatach, konferencjach. • liczba certyfikatów, zaświadczeń ukończonych szkoleniach, kursach, itp	• Gminny Zespół Interdyscyplinarny • Grupy diagnostyczno-pomocowe; • placówki oświatowe • inne	2024 – 2027

Rozdział III

1. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania Programu będą środki pochodzące z budżetu samorządu Gminy w tym z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dotacji z budżetu państwa, funduszy unijnych, grantów oraz innych źródeł.

2. Sprawozdawczość i monitorowanie Programu

Monitorowanie realizacji Programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Grabowcu.

Za realizację Programu odpowiada Zespół Interdyscyplinarny w Grabowcu, który do dnia 30 kwietnia każdego roku przedkłada Wójtowi Gminy Grabowiec sprawozdanie merytoryczne z realizacji Programu przygotowane przez Zespół Interdyscyplinarny.

3. Ewaluacja Programu

Ewaluacja programu będzie polegać na systematycznym zbieraniu, analizowaniu i interpretowaniu danych dotyczących zjawiska przemocy domowej w celu podniesienia skuteczności działań na rzecz osób doświadczających i stosujących przemoc. Dane posłużą do planowania działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy Grabowiec.